

serbest mühendislik hizmeti üreten şirketlere yeni bir kanun daha Yeni Türk Ticaret Kanunu

Birbiriyle yarışarcasına yürürlüğe girerek muhataplarınca henüz ne olduğu neleri değiştirdiği tam olarak anlaşılamadan ve içselleştirilemeden kontrolsüz hızla ilerleyen yeni kanunlar trafiğine eklenen yeni Türk Ticaret Kanunu incelemeye bile mecalin kalmadığı bir ortamda gündemdeki yerini alıyor. Tepki fazla gibi gözükse de genel çerçevede ilgi azlığı bundan olsa gerek.

13.01.2011 tarihli TBMM genel kurulunda kabul edilen ve 2012 Temmuz ayında itibaren kademeli olarak yürürlüğe girmeye başlayacak olan yeni Türk Ticaret Kanunu ticari hayatı ve şirketleri önemli ölçüde etkileyecek değişiklikleri kapsıyor.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'ndaki söz konusu değişiklikler her tür ticari faaliyeti kapsamı

bakımından şirket statüsündeki meslektaşlarımızı da yakından ilgilendiriyor.

Şirket statüsünde hizmet veren meslektaşlarımız yaptıkları işi ayakta tutabilmek ve varlığını sürdürebilmek için yalnızca mesleki alandaki yenilik ve değişimleri değil aynı zamanda yasa, yönetmelik, kanun ve ilgili mevzuatlardaki değişiklikleri de işin doğası gereği takip etmek zorunda ve yeni Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki değişiklikler de bunlardan birini oluşturuyor.

Esasen yürürlükte olan mevzuatların eksik, muğlak ya da günün gerisinde kalmış hükümlerinin değiştirilmesi ve ihtiyaca cevap vermesi ilgili çevrelerce umulan hatta beklenen bir gerçek. Ancak çoğu zaman yeni değişikliklerin beklentileri karşılamak bir yana yeni karışıklık ve yeni açmazları beraberinde getiriyor olması irili ufaklı tüm şirketlerde olduğu gibi şirket statüsünde hizmet üreten meslektaşlarımızın işini de giderek zorlaştırıyor.

Öyle ki sanılanın aksine serbest mühendislik hizmeti üreten şirket statüsündeki meslektaşlarımızın büyük çoğunluğu mesleğinden başka sermayesi olmayan ve devletin istihdam etmediği işsizlik ordusundan kendi çabalarıyla sıyrılmak dışında başkaca bir seçeneği bulunmayan kapitalist piyasanın en acımasız koşullarıyla mücadele etmek zorunda bırakılan meslektaşlarımızdan başkası değildir. Şirket sahibi oluşları bakımından 'patron' iş koşulları ve yoğun emek gerektiren meslek üretimleri bakımından 'işçi' şeklindeki çelişik sıfatları bir arada barındırırsa da yeni Ticaret Kanunu açısından 'patron' sıfatıyla işleme tabi olacakları ayrı bir gerçek.

İşin özü itibarıyla zaten ayakta durmakta zorlukla direnen bu şirketler yeni Türk Ticaret Kanunu karşısında nasıl ayakta durmayı başarabilecek?

Ticari hayatı ve ekonominin hukuki alt yapısını yeniden düzenleyecek olan 1000 küsür maddelik yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) uygulanmaya başlandığında irili ufaklı şirketleri kökünden sallayacak bir deprem etkisi yaratacağı söylentileri şimdiden yayılmaya başladı.

Bu kanunda diğer pek çok yeni kanunda olduğu gibi ceza ve cezalandırma hükümleri ağır basıyor. Yeni kanunu yorumlayanlardan biri olan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Başkanı Prof. Dr. Şükrü Kızılot durumu gazetede ki köşesinden şu sözlerle yazıyor:

'Ticari sırrı açıklayana da açıklamayana da hapis var Bankacılık Kanunu'na göre, bir şirketin ticari sırrını açıklayana; Vergi Usul Kanunu'na göre, bir şirketin ticari sırrını açıklayana; Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre de bir şirketin ticari sırrını açıklamayana, "HAPİS

CEZASI" var! Özet olarak, hapisten kurtuluş yok. Açıklansa da suç, açıklanmasa da bütün yollar hapis haneye çıkıyor!' diyor Prof. Dr. Şükrü Kızılot.

I.Burak Oğuz ise 06 Şubat 2012 tarihli yazısında kanunu şu başlıkla yorumluyor: 'Bu kanun değişmezse hapis hanelerde yer kalmaz! Yeni TTK' da öyle düzenlemeler var ki; bundan böyle ticaret yapmak, iş adamı olmak hem cesaret hem yürek ister. Sizde kıskı de var; açtınız işyerini, kurdunuz fabrikanızı ve birçok insanı işe alarak istihdama ve ekonomiye katkı sağladınız. Kimseden bir beklentiniz yok, tabii devletten de... Ama en azından bir teşekkürü hak ettiniz. Birakin teşekkürü bir anda kendinizi hapiste bile bulabilirsiniz!'

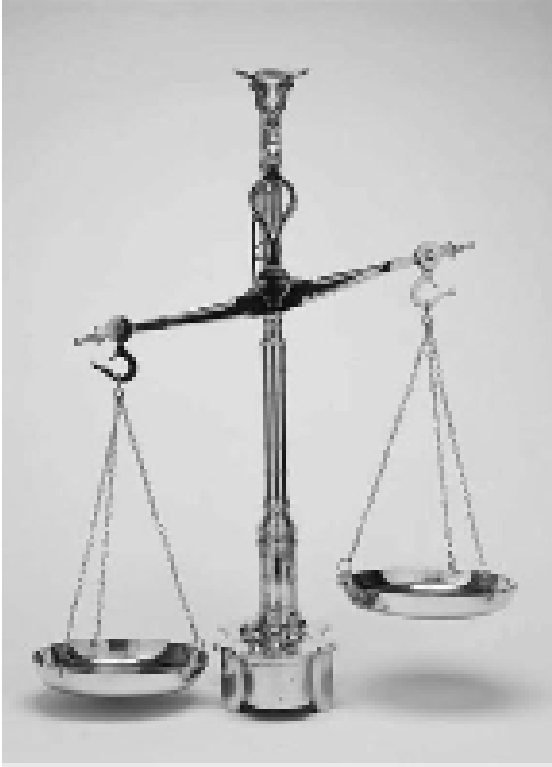
Konunun uzmanları gazeteciler, yazarlar, ticaret-sanayi odaları, şirketler ve ilgili kesimlerden yeni kanuna eleştirileri getirenlere karşılık olumlayanlar olsa da kanunun "suçlar ve cezalar" başlıklı maddeler bölümü herkesin gözünü korkutmaya yetiyor.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in yeni Türk Ticaret Kanunu'ndan geri adım atılmaması gerektiği, bu kanunu önemsediklerini, yapılan düzenlemeler yük getirdiği için karşı çıkmamak gerektiği görüşleri basına yansırken, AKP Grup Başkanvekili Nurettin Canikli'nin 'ülke doğru ama bize uymaz' sözlerini kapsayan konuya ilişkin demecini gazeteler; 'Yeni TTK'yı silah zoruyla uygulamak olmaz, cezaevleri işadamlarıyla dolar!' başlığı altında kamuoyuna duyurması dikkat çekiyor.

Türkiye'de neden karşılığı olmayan yasalar çıkartılır, sözü ile yasalar yalnızca uyanlar için geçerlidir, sözü birleşince uygulamalarda doğabilecek çifte standardı aklı getiriyor ve değişikliklerin kendisinden çok keyfi uygulamalara kapı aralayan hükümlerin çokluğu korkuyu besliyor.

Uzmanı olmadıkça bırakınız anlamayı okunması bile günler alan yeni Türk Ticaret Kanunu'ndaki bazı çarpıcı hükümleri kamuoyuyla paylaşan Prof.Dr. Şükrü Kızılot ve işin ehli diğer yazarların aynı maddelere ilişkin şaşırtıcı biçimde bir biriyle örtüşen görüşlerini özetleyecek olursak kanunun şirketler gözünde neden bu kadar ürkütücü olduğu daha iyi anlaşılabilir olacaktır.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre her şirket bir internet sitesi açmak zorunda buna itirazı olan yok ancak sitede şirketle ilgili ticari sır niteliğinde birçok bilginin de paylaşılması gerekiyor. Yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde internet sitesini oluşturmayan veya "bilgi toplumu" hizmetlerini uygulamayan şirket yöneticileri, 6 aya kadar hapis ve 100 günden 300 güne kadar hapis cezasına çarptırılacağı hükmü yer

alıyor. İnternetteki bilgiler usulüne uygun değilse 3 aya kadar hapis ve 100 güne kadar adli para cezası ödemek zorunda (Md. 562/12).

Ticari işlemlere konu fiş ve fatura benzeri belge asılları saklanmak ve istenildiğinde ibraz edilmek ve işletmeyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin, fotokopi, karbonlu kopya, mikrofiş, bilgisayar kaydı veya benzer şekildeki bir kopyası yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklanmak zorunda (Md.64/2). Bunu yapmayanlara 200 günden az olmamak üzere adli para cezası var.

Yönetim kurulu üyesi, onun alt ve üst soyu, eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları (annesi, babası, kardeşi, dayısı, halası, teyzesi, dedesi, ninesi, kayınbiraderi, görümcesi, halaoğlu, dayıkızı, teyze veya amcanın çocuğu vs.) ile kendisinin ve söz konusu yakınlarının ortağı olduğu şahıs şirketleri ve en az yüzde 20'sine katıldıkları sermaye şirketleri, şirkete nakit ve ayın olarak borçlanamaz (Md. 395/2). Bu maddeye aykırı olarak şirkete borçlananlar 300 günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yeni kanunla, limited ve anonim şirketlerinin sahibi, ortakları ya da yönetim kurulu üyelerinin 3'üncü dereceye kadar yakınları şirkete borçlanamayacak. Yani 3'üncü derece yakınlarına vadeli ya da taksitli satış yasak. Satış yapılırsa, satın alan kişiye, önce 20

bin TL'ye kadar para cezası kesilecek. Eğer para cezasını ödemezse direkt 730 güne kadar hapis cezası verilecek.

Bu kanunla şirketler yönetim kurulu toplantıları dâhil elektronik ortamda genel kurul yapmak zorunda. Bu hükme aykırı davranan yöneticiler 6 aya kadar hapis veya 100-300 bin TL arasında adli para cezasıyla cezalandırılacak.

Ticari defterlerin kapanış onayları, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar yapılır (Md.64/3), hükmü yer alıyor ancak açılış tasdiki için zaman belirtilmemesine rağmen 200 günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılır hükmü unutulmamış. Diğer yandan şahıs şirketlerinin ne zaman nasıl defter onaylatacağı da belli değil.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'yla mevcutlara ilave üç defter (Md.64/4), bir de "adı olmayan" defter getiriliyor (Md.1524/6). Bu defterler de dâhil tüm ticari defterlere açılış ve kapanış tasdiki zorunlu. Uzmanlar AB ülkelerinde defter kapanışlarının notere onaylatılmasının söz konusu olmadığını yeni kanunla Türkiye'de yaptırmayana hapis getirildiğini belirtiyor.

En çarpıcı değişikliklerden biride yeni düzenlemeyle tek kişi anonim ve limited şirket kurabilecek. Önceki düzenlemeye göre limited şirket kurabilmek için en az 2, anonim şirket kurabilmek için ise en az 5 ortağın bir araya gelmesi gerekiyordu. Yeni kanunda ortak şart olmadığına göre ortaklı şirketler de tek kişiliğe dönüştürülebilir tabi 14 Ağustos'a kadar sözleşmelerini değiştirmeleri gerekiyor.

Mevcut Türk Ticaret Kanunu'na ilaveten 600 yeni hükmün yer aldığı yeni kanundaki diğer bir sorun da Borçlar Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Bankacılık Kanunu gibi kanunlarla çelişen hükümler içermesi. Örneğin: Vergi Usul Kanunu'nda mükellefin şahsına, muamele ve hesap durumuna, işlerine, işletmelerine, servetlerine ilişkin sırlar vergi mahremiyeti kapsamında açıklanması yasak. Açıklanırsa, 1 yıldan 3 yıla hapis ve para cezasıyla cezalandırılıyor. (VUK Md. 5 ve 362). Buna karşılık yeni Türk Ticaret Kanunu'nda açıklanmaması yasak ve açıklamayana para ve hapis cezası veriliyor.

Sonuç olarak; yeni Türk Ticaret Kanunu ticari hayatı hantallaştıran yapıyı ortadan kaldırmak ve günün gereklerine uygun değişiklikleri düzenlenmek gibi iyi bir amaçla yapılmış olsa da kimi eksik ve çelişik hükümler, bunca ucu açık para ve otomatik hapis cezaları içeriyor olması ciddi mağduriyetlere neden olup pek çok masumun canını yakacağı gibi küçük ve orta ölçekteki şirketleri de silip geçeceği aşikârdır.